

تعیین اثربخشی برنامه‌ی آموزشی سازگاری اجتماعی بر رفتارهای خودشکن تحصیلی در

دانش آموزان پسر

دکتر مسعود نجاری^۱، علی خضرنژاد^۲، اسعد خضرنژاد^۳، زینب قادر دوست^۴

۱. گروه روانشناسی، مرکز بوکان، دانشگاه علمی کاربردی، بوکان، ایران. (نویسنده مسئول).

۲. کارشناسی ارشد زیست‌شناسی، آموزش و پرورش، سنندج، کردستان، ایران.

۳. کارشناسی ارشد نانو شیمی، آموزش و پرورش، بوکان، آذربایجان غربی، ایران.

۴. کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، آموزش و پرورش، بوکان، آذربایجان غربی، ایران.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره سوم، شماره دوازدهم، زمستان ۱۴۰۰، صفحات ۷۴-۸۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی برنامه آموزشی سازگاری اجتماعی بر رفتارهای خودشکن تحصیلی در دانش آموزان پسر انجام شد. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش آموزان مشغول به تحصیل پسر دوره دوم متوسطه شهر بوکان در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بود که از طریق روش نمونه‌گیری در دسترس از بین داوطلبان واجد شرایط تعداد ۳۰ نفر وارد مطالعه شده و به‌صورت تصادفی در دو گروه ۱۵ نفره آزمایش و گواه جایگزین شدند. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش مقیاس رفتار و شناخت خودشکن (کانینگهام، ۲۰۰۷) بود. دانش آموزان گروه آزمایش ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای و به مدت ۵ هفته متوالی (هر هفته ۲ جلسه) تحت آموزش برنامه سازگاری اجتماعی نجاری و همکاران (۱۳۹۷) قرار گرفتند و گروه گواه هیچ مداخله‌ای دریافت نکرد. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری با استفاده از روش تحلیل کوواریانس تک متغیره و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ صورت گرفت. سطح معناداری آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. یافته‌ها نشان داد که بعد از مداخله، اثر برنامه‌ی آموزش سازگاری اجتماعی بر رفتارهای خودشکن تحصیلی ($p=0/034$) دانش آموزان پسر معنادار بود. بر اساس نتایج پژوهش می‌توان گفت آموزش برنامه سازگاری اجتماعی بر رفتارهای خودشکن تحصیلی دانش آموزان پسر اثربخش بود و پیشنهاد می‌شود که برنامه‌ی مذکور در دستور کار متولیان آموزش و پرورش برای کاهش رفتارهای خودشکن و رفع مشکلات ناسازگاری دانش آموزان قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: برنامه آموزشی سازگاری اجتماعی، رفتارهای خودشکن تحصیلی، دانش آموزان.